

DECIZIE

19 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valentina Clevadi
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas
Luiza Gafton
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Societatea Comercială „Lavinales”
Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă la cererea lichidatorului Societății cu Răspundere Limitată
„Agroanver”, Ciobanu Dorin privind validarea popririi și încasarea datoriei de la
terțul poprit Societatea Comercială „Lavinales” Societate cu Răspundere Limitată,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2016, prin care
a fost admisă cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul Societății cu
Răspundere Limitată „Agroanver”, Ciobanu Dorin,

c o n s t a t ă :

Inspectoratul Fiscal de Stat pe mun. Chișinău a depus în instanța de
insolvabilitate cerere introductivă privind intentarea procedurii de insolvabilitate
față de SRL „Agroanver” pe motiv de incapacitate de plată a datoriilor față de
creditori.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2016 a fost constatată
insolvabilitatea debitorului și a fost intentat procesul de insolvabilitate față de SRL
„Agroanver”, fiind desemnat în calitate de administrator al insolvabilității –
Ciobanu Dorin.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2016 a fost dispusă
trecerea la procedura de faliment în vederea lichidării patrimoniului SRL
„Agroanver” și distribuirii produsului rezultat, cu dizolvarea debitorului, iar în
funcție de lichidator fiind desemnat Ciobanu Dorin.

Ulterior, în cadrul derulării procesului de insolvabilitate prin procedura
falimentului, la data de 25 august 2016 lichidatorul SRL „Agroanver”, Ciobanu
Dorin a înaintat o cerere prin care a solicitat validarea popririi și încasarea de la terțul
poprit SC „Lavinales” SRL în beneficiul SRL „Agroanver” a datoriei în sumă de
750 000 lei și dobânda de întârziere.

În motivarea cererii sale de validare a popririi, lichidatorul SRL „Agroanver”,
Ciobanu Dorin a indicat că urmare a restabilirii evidenței contabile și inventarierii

masei debitoare, s-a constatat că pe perioada anului 2011, între SRL „Agroanver” și terțul poprit SC „Lavinales” SRL au existat relații comerciale, în rezultatul cărora s-a acumulat o datorie de 570 000 lei, confirmată prin rulajele bancare, registrul livrărilor și procurărilor, raportul privind restabilirea evidenței contabile din 08 august 2016 întocmit de compania de audit SRL „Total Audit”.

Totodată a comunicat că SRL „Agroanver” a achitat către SRL „Agro-PVR” conform dispozițiilor de plată din 31 ianuarie 2013, 06 februarie 2013 și din 27 decembrie 2013 suma totală de 80 000 lei, care nu a fost restituită sau stinsă prin livrări de marfă, urmare a cărui fapt SRL „Agro-PVR” a acumulat față de SRL „Agroanver” o datorie în mărime totală de 80 000 lei.

Menționează că în scopul stingerii obligației pecuniare, la data de 27 iunie 2016, administratorul insolvenței a expediat în adresa SRL „Agro-PVR” o somație de plată, la care cea din urmă a informat că suma de 80 000 lei a fost achitată în contul stingerii datoriei SRL „Agroanver” față de SRL „Agro-PVR” estimată la suma de 180 000 lei, conform contractului de preluare a datoriei nr. 02/09 încheiat la 02 septembrie 2012 între SC „Lavinales” SRL, în calitate de debitor inițial, SRL „Agroanver”, în calitate de debitor nou și SRL „Agro-PVR”, în calitate de creditor.

Reiterează că potrivit contractului de preluare a datoriei nr. 02/09 din 02 septembrie 2012, în calitate de debitor SC „Lavinales” SRL a dispus de o datorie față de creditorul SRL „Agro-PVR” în mărime de 180 000 lei, restul sumei de 100 000 lei a fost validată de instanța de insolvență a SRL „Agroanver” ca datorie restantă față de creditorul SRL „Agro-PVR”.

Insistă că prin urmare, în legătură cu faptul că SRL „Agroanver” a preluat datoria SC „Lavinales” SRL față de creditorul SRL „Agro-PVR”, acesta a devenit concomitent creditor față de SC „Lavinales” SRL cu suma de 180 000 lei, care până în prezent nu a fost achitată.

Conchide că SC „Lavinales” SRL a acumulat o datorie față de SRL „Agroanver” în mărime totală de 750 000 lei.

Afirmă că la 27 iunie 2016 și respectiv la 08 iulie 2016, administratorul insolvenței a expediat în adresa SC „Lavinales” SRL o notificare și somație de plată a restanței prin care a solicitat achitarea datoriei nominalizate sau prezentarea documentelor justificative care ar confirma stingerea obligației pecuniare în cauză, însă notificarea din 27 iunie 2016 a fost restituită la 04 august 2016 din motiv că destinatarul SC „Lavinales” SRL nu se afla la adresa indicată.

Prin prisma prevederilor art. 126 alin. (11) a Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, susține lichidatorul SRL „Agroanver” că a înaintat debitorului SC „Lavinales” SRL două somații prin care a instituit poprirea asupra sumelor de 570 000 lei și 180 000 lei, iar în total asupra sumei de 750 000 lei, care urma a fi transferată în termen de 5 zile pe contul de acumulare a lichidatorului Ciobanu Dorin.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2016 a fost admisă cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul SRL „Agroanver” față de terțul poprit SC „Lavinales” SRL, fiind validată poprirea și încasat de la terțul poprit SC „Lavinales” SRL în beneficiul SRL „Agroanver” datoria în mărime de 750 000 lei, iar în rest cerințele au fost respinse ca neîntemeiate.

La data de 05 mai 2017 SC „Lavinales” SRL a declarat recurs împotriva hotărârii instanței de insolvabilitate, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii instanței de insolvabilitate cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul SRL „Agroanver”, Ciobanu Dorin să fie respinsă integral sau să fie remisă cauza la rejudecare.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărârea instanței de insolvabilitate din 12 decembrie 2016, și a menționat că cererea de validare a popririi a fost examinată în lipsa terțului poprit, iar despre existența hotărârii instanței de judecată a aflat abia la data de 20 aprilie 2017, când a recepționat încheierea executorului judecătoresc Prutean Viorica privind intentarea procedurii de executare silită a documentului executoriu.

Astfel, consideră că este evident faptul că hotărârea a fost adoptată doar prin prisma poziției SRL „Agroanver”, în proces de faliment, argumentelor și probelor prezentate de acesta. Iar, terțul poprit SC „Lavinales” SRL nu a avut posibilitatea de a-și pregăti poziția, de a prezenta referință și probe, de a da explicații, de a înainta obiecții și de a se bucura de toate celelalte drepturi garantate de art. 6 § 1 a Convenției Europene pentru apărarea Drepturilor Omului și Libertăților fundamentale.

Indică că prima instanță nu a respectat procedura de citare legală, pentru că la materialele cauzei lipsește dovada înștiințării sale prin prisma art. 100 CPC al RM.

Mai mult ca atât, SC „Lavinales” SRL a fost citat prin intermediul Monitorului Oficial, însă și această citare a fost efectuată cu încălcarea prevederilor art. 108 alin. (1) și (3) CPC. Or, publicarea în Monitorul Oficial a fost la 02 decembrie 2016, ședința fiind stabilită pentru 12 decembrie 2017 (interval de doar 10 zile), pe când art. 108 alin. (3) CPC stipulează expres că publicarea citației în ziar se face cu cel puțin 15 zile înainte de data ședinței de judecată. În cazuri de urgență, președintele instanței poate reduce acest termen la 5 zile.

Totodată relevă că nu există nici o dovadă care ar demonstra că SRL „Agroanver” a întreprins toate măsurile în vederea înștiințării SC „Lavinales” SRL despre cererea de validare a popririi înaintate, cum ar fi citație prin scrisoare recomandată sau citarea prin intermediul executorului judecătoresc, fiind comise derogări de la prevederile art. art. 100, 108 alin. (1) și (3) CPC.

Referitor la obiectul acțiunii afirmă că nu există nici o datorie a întreprinderii SC „Lavinales” SRL față de SRL „Agroanver”, în proces de faliment, lichidatorul inducând în eroare instanța de insolvabilitate prin prezentarea raportului de audit din 08 august 2016, care nu poate produce careva efecte juridice față de părțile prezentului litigiu și actul de verificare la situația din 27 iunie 2016 semnat doar de lichidatorul SRL „Agroanver”.

Mai susține că la data de 31 decembrie 2012, între SRL „Agroanver” și SC „Lavinales” SRL a fost semnat actul de verificare a decontărilor reciproce, potrivit căruia nu există nici o datorie între întreprinderile date.

În această ordine de idei, reiterează că acțiunea de înființare a popririi este tardivă, or obiectul cererii de validare a popririi rezultă din contractul de preluare a datoriei datat cu 02 septembrie 2012.

Cu referire la procedura premergătoare depunerii cererii de validare a popririi, menționează că lichidatorul SRL „Agroanver” a încălcat prevederile art. 126 a Legii insolabilității, or la materialele cauzei lipsește dovada expedierii somației de înființare a popririi.

Conform art. 8 alin. (1) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărârile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

După cum atestă materialele cauzei deși copia hotărârii instanței de insolabilitate din 12 decembrie 2016, a fost expedită în adresa recurenteii la 19 decembrie 2016, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 34975/4 (f. d. 87), aceasta nu a fost recepționată de către SC „Lavinales” SRL, avizul de recepție fiind restituit cu mențiunea plecat (f. d. 88). Iar, recurenta afirmă că a făcut cunoștință cu hotărârea la data de 25 aprilie 2017, ceea ce se confirmă și prin recipisa anexată la materialele cauzei (f. d. 92).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta SC „Lavinales” SRL s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 05 mai 2017, în termen.

La data de 09 iunie 2017 în adresa intimă SRL „Agroanver” a fost expedită copia recursului declarat de către SC „Lavinales” SRL, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Însă, intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa hotărârea primei instanțe și a restitui pricina spre rejudecare în prima instanță din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum rezultă din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 30 mai 2016 a fost constatată insolabilitatea debitorului și a fost intentat procesul de insolabilitate față de SRL „Agroanver”, fiind desemnat în calitate de administrator al insolabilității – Ciobanu Dorin.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 14 iulie 2016 a fost dispusă trecerea la procedura de faliment în vederea lichidării patrimoniului SRL „Agroanver” și distribuirii produsului rezultat, cu dizolvarea debitorului, iar în funcție de lichidator fiind desemnat Ciobanu Dorin (f. d. 6-7).

În cadrul derulării procesului de insolabilitate prin procedura falimentului, la data de 25 august 2016 lichidatorul SRL „Agroanver”, Ciobanu Dorin a înaintat o cerere prin care a solicitat validarea popririi și încasarea de la terțul poprit SC „Lavinales” SRL în beneficiul SRL „Agroanver” a datoriei în sumă de 750 000 lei și dobânda de întârziere calculată în conformitate cu art. 619 Cod civil (f. d. 2-4).

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2016 a fost admisă cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul SRL „Agroanver” față de terțul poprit SC „Lavinales” SRL, fiind validată poprirea și încasat de la terțul poprit SC „Lavinales” SRL în beneficiul SRL „Agroanver” datoria în mărime de 750 000 lei, iar în rest cerințele au fost respinse ca neîntemeiate (f. d. 85-86).

Analizând materialele cauzei în raport cu criticile formulate în recurs, instanța de recurs conchide că, soluția dată în prezentul litigiu este una neîntemeiată, or, instanța de insolabilitate s-a expus în privința raționamentului validării popririi și încasării de la terțul poprit SC „Lavinales” SRL în beneficiul SRL „Agroanver” a datoriei în mărime de 750 000 lei, fără a elucida următoarele aspecte.

În susținerea opiniei enunțate, se vor reține prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art. 6 alin. (1), (2) și (4) din Legea insolabilității, citarea participanților la proces se efectuează de către instanța de insolabilitate din oficiu. În procedurile contencioase reglementate de prezenta lege vor fi citate în calitate de părți numai persoanele ale căror drepturi sau interese sunt supuse spre soluționare instanței de insolabilitate în condiții de contradictorialitate. În celelalte cazuri, se aplică dispozițiile din Codul de procedură civilă referitoare la procedura necontencioasă în măsura în care nu contravin unor dispoziții expres prevăzute de prezenta lege. Notificările și înștiințările se fac prin scrisori recomandate, iar în cazurile expres prevăzute de prezenta lege și prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Conform art. 126 alin. (10) din aceeași Lege, instanța de insolabilitate îi va cita pe administratorul insolabilității/lichidator, precum și pe terțul poprit, și, la termenul stabilit pentru judecarea cererii de validare, va dispune administrarea oricărei probe necesare soluționării acesteia, care este admisibilă potrivit normelor de drept comun. În instanța de validare, terțul poprit poate opune creditorului următor toate excepțiile și mijloacele de apărare pe care le-ar putea opune debitorului în măsura în care ele se întemeiază pe o cauză anterioară popririi. Hotărârea de validare a popririi este supusă numai recursului de către terțul poprit.

Totodată, în conformitate cu art. 100 alin. (1) CPC, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 102 alin. (1) și (3) CPC, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citațiile și înștiințările se înmânează participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încât aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței.

Potrivit art. 105 alin. (1) CPC, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată.

Prin prisma normelor enunțate, instanța de recurs reține că din procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de insolvență din 12 decembrie 2016, rezultă că instanța de insolvență a examinat cererea cu privire la validarea popririi înaintată de lichidatorul SRL „Agroanver” în lipsa SC „Lavinales” SRL care avea calitatea de terț poprit.

La materialele cauzei sunt anexate citațiile la ședințele de judecată a instanței de insolvență din data de 17 noiembrie 2016 și respectiv din 12 decembrie 2016 (f. d. 76, 79), însă nu există nici un act care să confirme recepționarea acestor citații de către terțul poprit SC „Lavinales” SRL.

Potrivit art. 108 alin. (3) CPC, publicarea citației în ziar se face cu cel puțin 15 zile înainte de data ședinței de judecată. În cazuri de urgență, președintele instanței poate reduce acest termen la 5 zile.

La caz, se constată că instanța de insolvență a citat public terțul poprit SC „Lavinales” SRL prin intermediul Monitorului Oficial cu încălcarea art. 108 alin. (3) CPC. Or, citarea publică a avut loc la data de 2 decembrie 2016, adică doar cu 10 zile înainte de data ședinței de judecată stabilită pentru 12 decembrie 2017, astfel nefiind respectat termenul de 15 zile expres indicat în norma mai sus citată.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată cu certitudine încălcarea de către instanța de insolvență a normelor imperative de drept procedural care privesc citarea legală și înștiințarea terțului poprit SC „Lavinales” SRL despre examinarea cererii de validare a popririi, acesta fiind exercitată cu încălcarea procedurii prestabilite de citare prin scrisoare recomandată cu aviz de recepție.

Astfel, la caz sunt întemeiate argumentele recurente SC „Lavinales” SRL privind încălcarea de către instanța de insolvență a procedurii de citare legală.

Sub acest aspect, instanța de recurs, consideră necesar a remarca că necitarea și necomunicarea în modul corespunzător de către instanțele de judecată a actelor de procedură către participanții la proces ar putea atinge principiul echității procedurii civile și îngreuna în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil, contrar standardelor inserate în art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului în spețele Godorozea și Bucuria SA contra Moldovei din 06 octombrie 2009 și, respectiv, 05 ianuarie 2010.

În această ordine de idei este cert că instanța de insolvență a examinat cererea cu privire la validarea popririi și a supus soluționării drepturile și interesele terțului poprit SC „Lavinales” SRL în lipsa acesteia, căreia nu i s-a comunicat în modul corespunzător locul, data și ora ședinței de judecată din 12 decembrie 2016 când a fost pronunțată hotărârea, iar acest fapt servește drept temei de casare a hotărârii recurate și remitere a cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat într-o manieră incontestabilă încălcarea procedurii de citare legală la examinarea cauzei de insolvență, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea prezentului recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către SC „Lavinales” SRL, de a casa integral hotărârea Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2016 și de a remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de insolvență urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Societatea Comercială „Lavinales” Societate cu Răspundere Limitată.

Se casează integral hotărârea Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2016, în cauza civilă la cererea lichidatorului Societății cu Răspundere Limitată „Agroanver”, Ciobanu Dorin privind validarea popririi și încasarea datoriei de la terțul poprit Societatea Comercială „Lavinales” Societate cu Răspundere Limitată, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Valentina Clevadî

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas

Luiza Gafton

Tamara Chișca-Doneva